

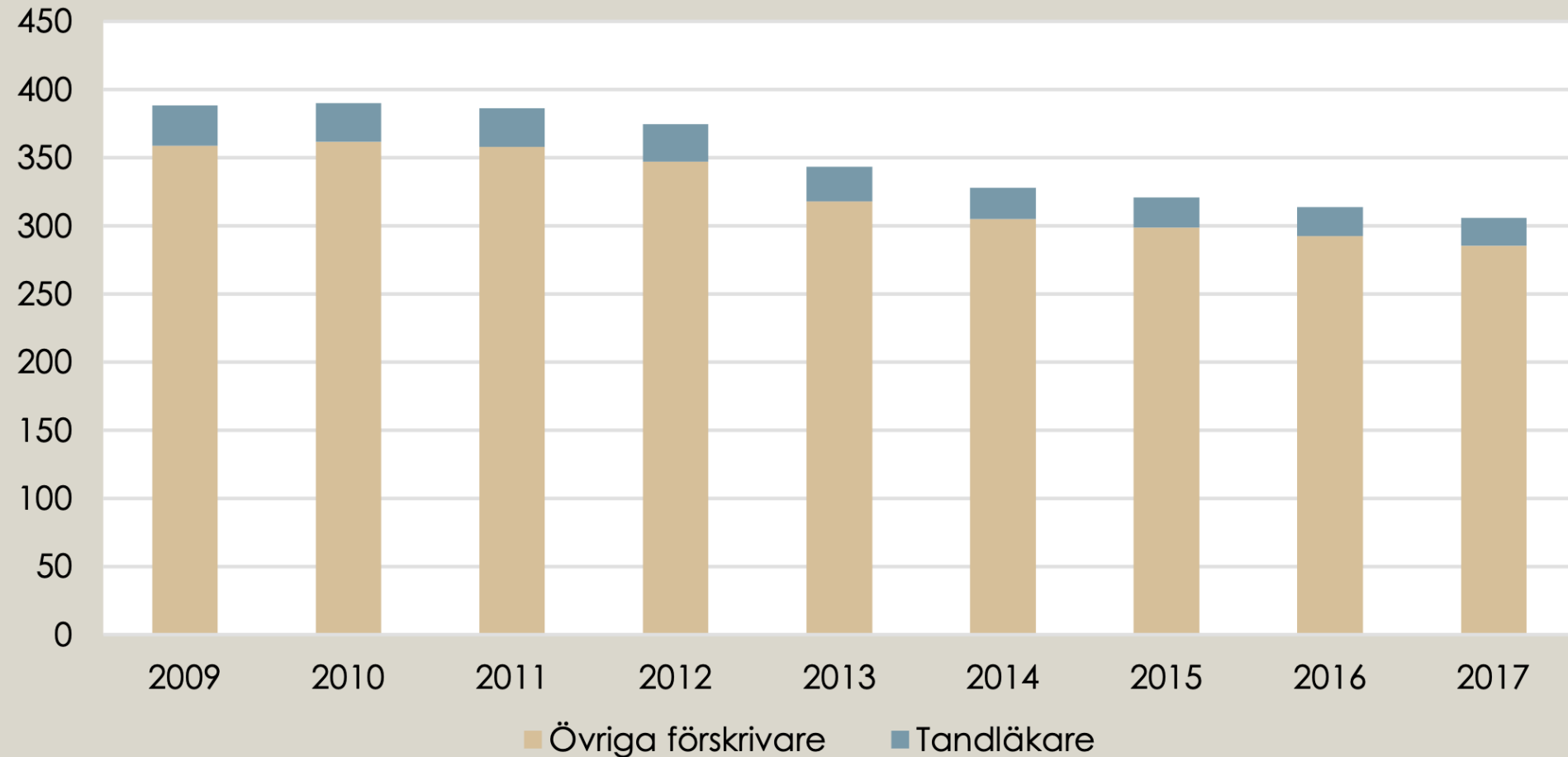

Antibiotika i tandvården

Thomas Jacobsen, DDS, PhD
Folktandvården Västra Götaland

Cirka 7 procent av all antibiotika
förskrivs av en tandläkare

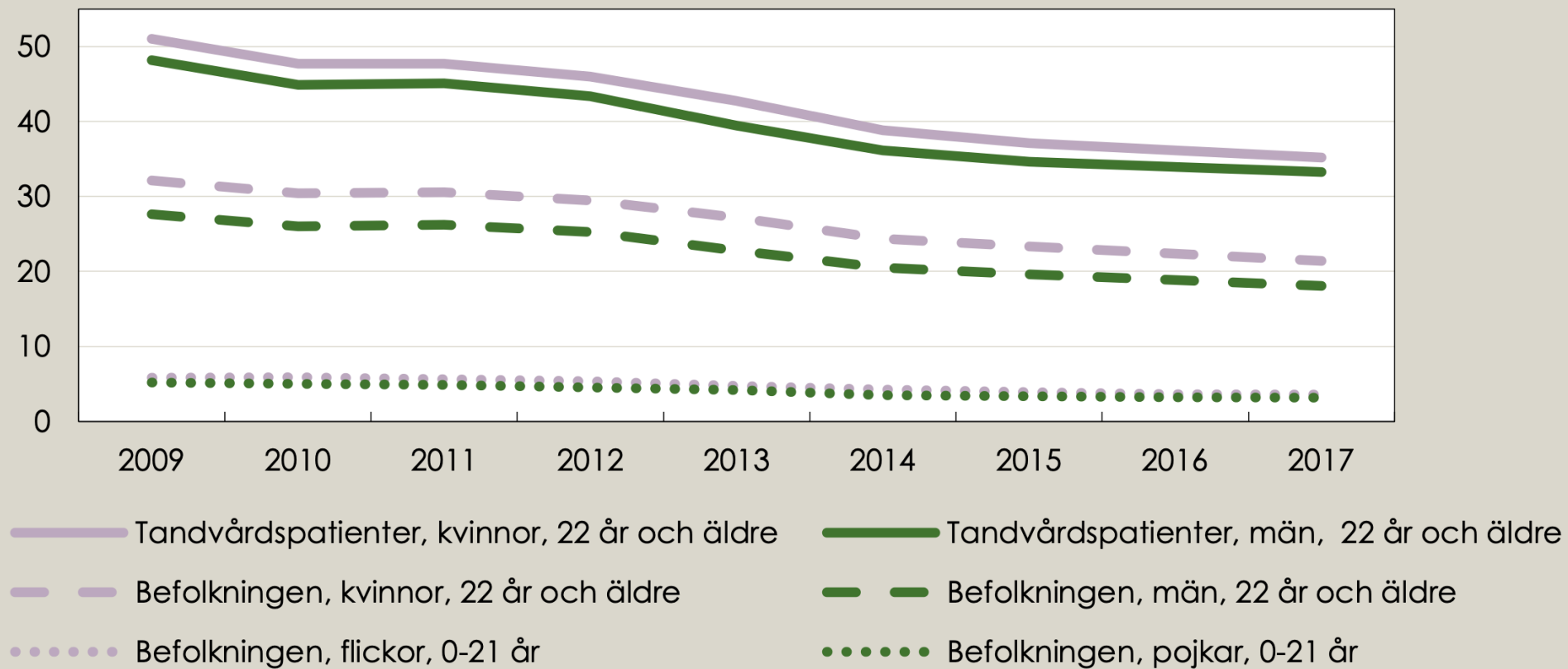
Figur 1. Antal antibiotikaförskrivningar per 1 000 invånare, 2009–2017

Källa: Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen

Figur 4. Antal personer per 1 000 tandvårdspatienter respektive per 1 000 invånare, som fått antibiotika förskrivet av en tandläkare

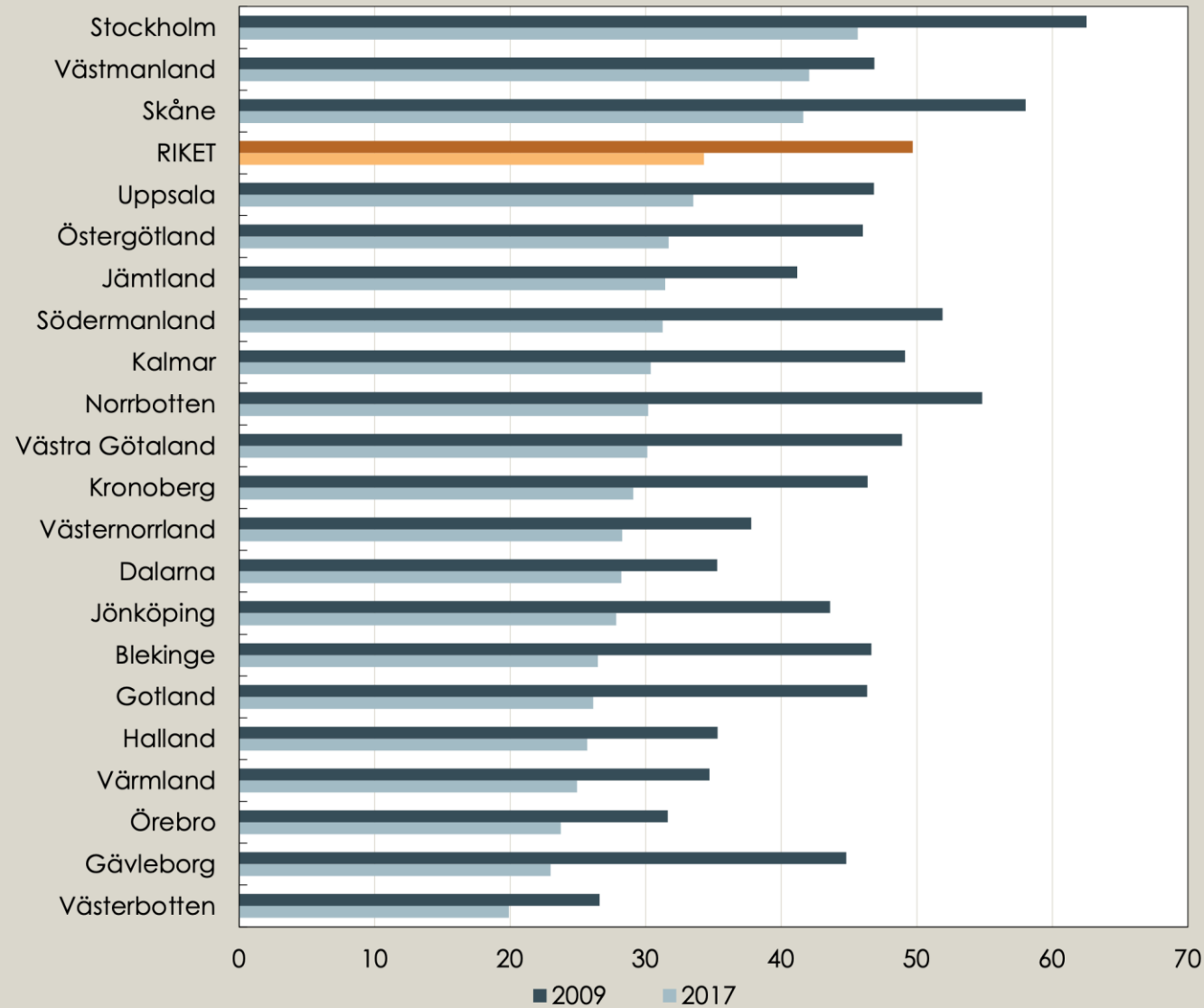
Åldersstandardiserade siffror

Källa: Läkemedelsregistret och tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

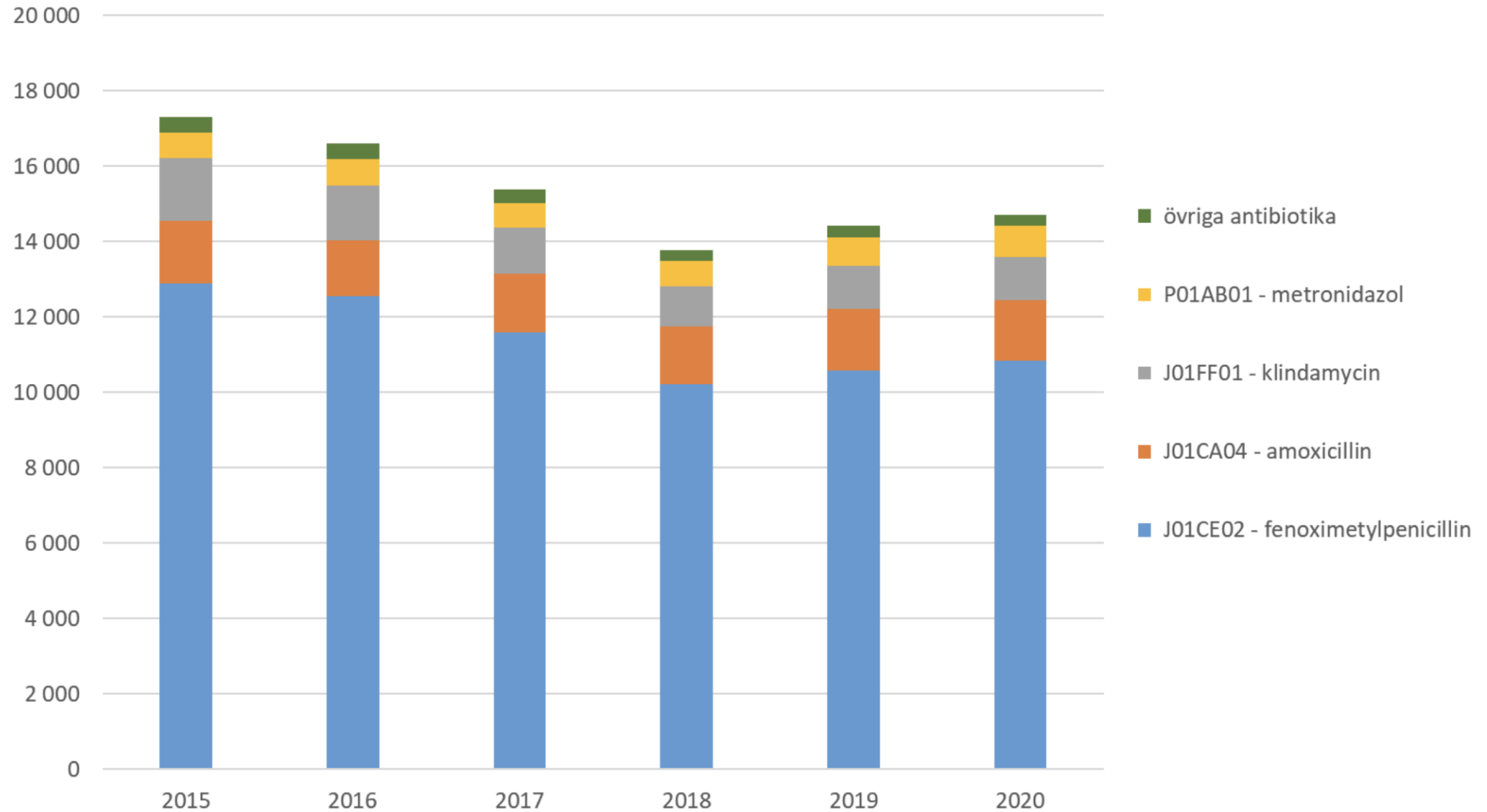
Figur 5. Antal personer per 1 000 tandvårdspatienter som fått antibiotika förskrivet av en tandläkare, efter län

Personer 22 år och äldre, åldersstandardiserade siffror

Källa: Läkemedelsregistret och tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Antibiotika J01 och metronidazol P01AB01
Receptförskrivning, antal varurader
FTV, VGR

Antibiotika i tandvården – behandlingsrekommendation

Publicerad: 21 februari 2014

Senast uppdaterad: 21 februari 2014

Kategori: Läkemedel för människa, Vuxna, Barn och ungdomar

Denna rekommendation handlar om diagnos och behandling av slemhinneinfektioner och djupa infektioner i munhåla där antibiotikabehandling kan övervägas. De flesta infektioner i munhålan kan skötas genom kirurgisk lokalbehandling och dränage. Om antibiotikabehandling blir nödvändig bör penicillin V (PcV) användas i första hand.

Publiceringsdatum: 2014-02-21

Tryckt version: 2014;25(1)

Status: Aktuell

Behandlingsrekommendationen riktar sig främst till allmäntandvården.

Hitta på sidan

Behandling

Relaterad
information

Antibiotikaprofylax i tandvården - behandlingsrekommendation

Publicerad: 17 oktober 2012

Senast uppdaterad: 17 oktober 2012

Kategori: Läkemedel för människa, Vuxna, Barn och ungdomar

Denna rekommendation handlar om indikationer för antibiotikaprofylax i tandvården. Nyttan av att ge antibiotika i förebyggande syfte vid tandbehandlingar är inte klarlagd. Istället är god munhygien grunden för all tandvård och kan bidra till lägre användning av antibiotika och minskad risk för infektioner hos riskpatienter. En begränsad användning av antibiotikaprofylax i tandvården rekommenderas.

Rekommendationen publicerades ursprungligen: 2012-10-17

Rekommendationen uppdaterades: 2016-03-03

Tryckt version: 2012;23(5)

Status: Aktuell

Hitta på sidan

Huvudbudskap

Relaterad
information

! Översikt. Referentgranskad – accepterad för publicering 28 november 2019.

Förskrivning av antibiotika

– ett kvalitetsprojekt inom
Folktandvården Västra Götaland

Folktandvården Västra Götaland har inom ramen för ett kvalitetsprojekt kartlagt förskrivningen av antibiotika inom allmäntandvården vid tre tillfällen; 2012, 2015 och 2018. Sammanfattningsvis har förskrivningen minskat under perioden. Dessutom har kvaliteten på förskrivningarna förbättrats. Men även om andelen korrekta indikationer ökade samtidigt som antalet recept blev färre finns fortsatt ett utrymme för förbättringar.

Antibiotikaresistens har pekats ut som ett av de största globala hoten mot vår hälsa [1, 2]. Ett tydligt samband är visat mellan mängden förskrivna antibiotika och utvecklingen av resistens [3].

Mellan 2009 och 2017 minskade antalet uthämtade antibiotikarecept per 1 000 invånare i landet med 21 procent. Motsvarande minskning inom tandvården var 31 procent [4]. Tandvården står för cirka 7 procent av all förskrivna antibiotika i öppenvård [4]. Vid en jämförelse mellan olika regioner i Sverige konstaterades svårförklarade skillnader avseende antalet förskrivna antibiotikarecept [4].

Folktandvården Västra Götaland beslutade 2012 att inom ramen för ett kvalitetsprojekt utreda sin antibiotikaförskrivning. Syftet var att kartlägga och analysera förskrivningen och vid behov genomföra och följa upp lämpliga utbildningsinsatser.

MATERIAL OCH METOD

Antibiotika

En retrospektiv kartläggning genomfördes av antibiotikaförskrivning inom Folktandvården Västra Götaland till patienter i alla åldrar vid tre tillfällen (2012, 2015 och 2018). Recept för antibiotikaproylax samt recept förskrivna inom specialisttandvården exkluderades.

Med hjälp av dataskript kopierades samtliga antibiotikaförskrivningar under september må-

nad 2012, 2015 och 2018 ur systemet för e-recept. Dessutom kopierades daganteckningar utförda under aktuella förskrivningsdatum från motsvarande patientjournaler ur folktandvårdens journalsystem (T4, Carestream Dental AB, Sverige). Datafångsten utfördes av Västra Götalandsregionens it-enhet (VGR-IT). En lista med recepttexter och tillhörande daganteckningar levererades till projektet i en datafil.

Förskrivningarna granskades av båda författarna avseende

- förskrivt preparat (substans)
- dosering och planerad behandlingstid
- angiven indikation för förskrivning.

Bedömningen baserades på gällande riktlinjer vid tillfället för förskrivningen [5–7].

Beslut togs av författarna i konsensus. Vid oenighet diskuterades beslutet med ytterligare en tandläkare, verksam vid folktandvårdens enhet för avvikelser och patientsäkerhet, tills konsensus uppnåddes.

Indikation för förskrivning bedömdes med hjälp av aktuella journalanteckningar. Kriterierna för bedömning anges i tabell 1.

Opioidanalgetika

I samband med kartläggningen 2018 inkluderades även förskrivning av opioidanalgetika inom Folktandvården Västra Götalands allmäntand-

Författare

Johan Blomgren (bild), specialisttandläkare, orofacial medicin, tidigare anställd inom Folktandvården Västra Götaland. E-post: jbjb@telia.com
Thomas Jacobsen, tdl, odont dr, Folktandvården Västra Götaland.

Jävsdeklaration: Författarna deklarerar inget jäv.

Uppföljning av förskrivning

En fråga om både kvantitet och kvalitet

2021

2018

2015

2012

Baseline: Analys av kvantitet och kvalitet

Patienter med akut eller
långvarig orofacial smärta
kan sitta i olika väntrum

Odontogena infektioner

- Det kan vara svårt att skilja på oral inflammation och infektion. Anamnesen är viktig
- Akuta odontogena infektioner ger ofta ett påverkat allmäntillstånd
- Kunskap om spridningsvägar är nödvändigt
- Antibiotika ersätter inte analgetika. Morfin är förstahandsalternativet vid svår odontogen smärta.

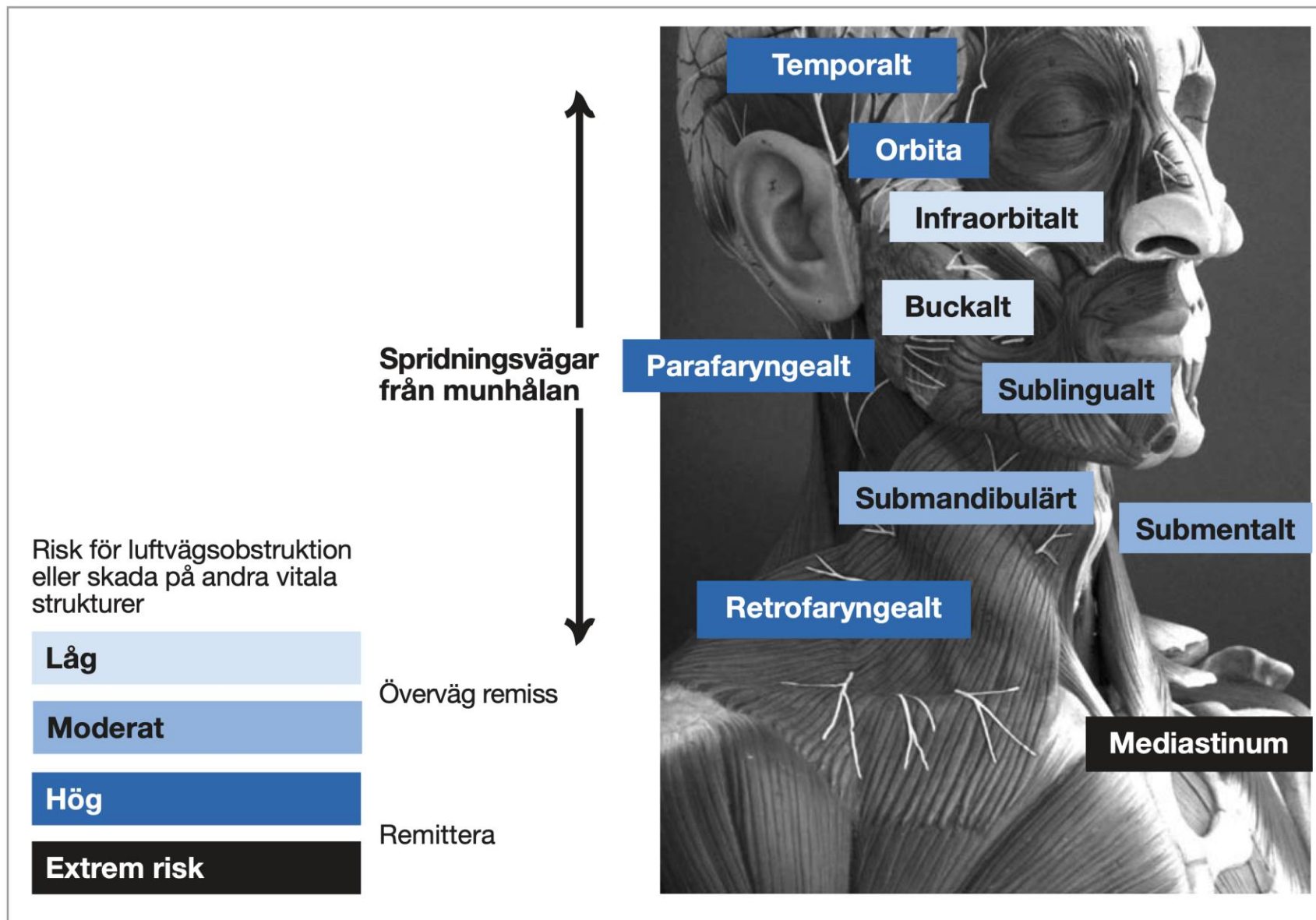
Odontogena infektioner

- Det kan vara svårt att skilja på oral inflammation och infektion. Anamnesen är viktig
- Akuta odontogena infektioner ger ofta ett påverkat allmäntillstånd
- Kunskap om spridningsvägar är nödvändigt
- Antibiotika ersätter inte analgetika. Morfin är förstahandsalternativet vid svår odontogen smärta.

Odontogena infektioner

- Det kan vara svårt att skilja på oral inflammation och infektion. Anamnesen är viktig
- Akuta odontogena infektioner ger ofta ett påverkat allmäntillstånd
- **Kunskap om spridningsvägar är nödvändigt**
- Antibiotika ersätter inte analgetika. Morfin är förstahandsalternativet vid svår odontogen smärta.

Figur 2. Spridningsvägar för infektioner via spatier i huvud-halsregionen.

Odontogena infektioner

- Det kan vara svårt att skilja på oral inflammation och infektion. Anamnesen är viktig
- Akuta odontogena infektioner ger ofta ett påverkat allmäntillstånd
- Kunskap om spridningsvägar är nödvändigt
- Antibiotika ersätter inte analgetika. Morfin är förstahandsalternativet vid svår odontogen smärta

Tack!